

บัญชีรายละเอียดแนบท้ายประกาศคณะกรรมการประเมินบุคคล
เรื่อง รายชื่อผู้ผ่านการประเมินบุคคลเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ
ระดับชำนาญการพิเศษ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ส่วนราชการ/ตำแหน่งเดิม	ตำแหน่ง เลขที่	ส่วนราชการ/ตำแหน่ง ที่ผ่านการประเมินบุคคล	ตำแหน่ง เลขที่	หมายเหตุ
๒๔	น.ส.นัทรี เตมียนันท์	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี โรงพยาบาลทัพทัน กลุ่มงานการพยาบาล งานการพยาบาลผู้คลอด		สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี โรงพยาบาลทัพทัน กลุ่มงานการพยาบาล งานการพยาบาลผู้คลอด		
	ชื่อผลงานส่งประเมิน “ การพยาบาลผู้คลอดด้วยรุ่นที่ติดเชื้อโคโรนาไวรัสที่มีภาวะตกเลือดหลังคลอด : กรณีศึกษา ”	พยาบาลวิชาชีพ (ด้านการพยาบาล) ระดับชำนาญการ	๑๕๖๔๖๗	พยาบาลวิชาชีพ (ด้านการพยาบาลห้องคลอด) ระดับชำนาญการพิเศษ	๑๕๖๔๖๗	เลื่อนระดับ
	ชื่อแนวคิดในการพัฒนางาน “ ตู๊กตาเตือนใจเตือนภัย PPH ”					๑๐๐%
	รายละเอียดเค้าโครงผลงาน “ แนบท้ายประกาศ ”					

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

1. เรื่อง การพยาบาลผู้คลอดด้วยรุ่นที่ติดเชื้อโควิดร่วมกับมีภาวะตกเลือดหลังคลอด : กรณีศึกษา
2. ระยะเวลาที่ดำเนินการ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2566 จนถึง 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2566 รวม 8 วัน
3. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

มีความสนใจศึกษาเรื่อง ผู้คลอดด้วยรุ่นที่ติดเชื้อโควิดร่วมกับมีภาวะตกเลือดหลังคลอด จึงได้ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแนวคิดทฤษฎีและหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ใช้ในการพยาบาล โดยกำหนดขอบเขตของการค้นหาและการสืบค้นไว้ดังนี้

1. การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์และผู้คลอดด้วยรุ่น แบ่งการพยาบาลออกเป็น 3 ระยะ
 1. การดูแลในระยะระลอกคลอด เป็นการคัดกรองความเสี่ยง ประเมินสุขภาพมารดาและทารกในครรภ์ การเข้าสู่ระยะคลอดอย่างเหมาะสม ติดตามความก้าวหน้าของการคลอดโดยใช้ partograph การให้ความรู้แก่ผู้คลอด ระยะของการคลอด กระบวนการคลอด และให้ผู้คลอดได้ฝึกใช้เทคนิคการบรรเทาความเจ็บปวดต่าง ๆ
 2. การดูแลในระยะคลอด เป็นการเสริมสร้างพลังอำนาจผู้คลอด (empowerment) ให้รู้สึกมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ในการเผชิญอาการความเจ็บปวดและเตรียมพร้อมในการคลอด โดยมีการเฝ้าระวังค้นหาความเสี่ยงในกระบวนการคลอดรวมถึงภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของครอบครัว
 3. การดูแลในระยะหลังคลอด ให้การดูแลเพื่อป้องกัน ค้นหา และรักษาภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้น ให้คำปรึกษาเรื่องการดูแลบุตร การรับประทานอาหาร การปฏิบัติตัวหลังคลอดและการวางแผนครอบครัว รวมถึงการดูแลอย่างต่อเนื่องหลังจำหน่ายกลับบ้าน ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน เพื่อเพิ่มสัมพันธภาพมารดากับทารก และลดอัตราการทิ้งบุตร นอกจากการดูแลทั่วไปแล้ว ควรประเมินสุขภาพจิตด้วยเนื่องจากมักพบภาวะเศร้าหลังคลอด (postpartum blue)
2. การพยาบาลผู้คลอดที่ติดเชื้อโควิด-19 โดยศึกษาความรู้ทางวิชาการโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สาเหตุการเกิดโรค พยาธิสรีรวิทยา อาการและอาการแสดง การวินิจฉัย การรักษา และภาวะแทรกซ้อนของการติดเชื้อโควิด-19
3. การพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะตกเลือดในระยะแรกหลังคลอด (Early postpartum hemorrhage) พยาบาลผดุงครรภ์มีปฏิบัติการเพื่อรักษาชีวิต (Life-saving midwifery practice) โดยมีการจัดการรักษาชีวิตจากการเสียเลือดขณะตั้งครรภ์ (Life-saving management of bleeding in pregnancy) เพื่อประเมินอาการและอาการแสดงของการเสียเลือดในสตรีตั้งครรภ์ ให้การช่วยเหลือเบื้องต้นตามศักยภาพของสถานบริการนั้น ๆ และส่งต่อเพื่อการรักษาอย่างเหมาะสม รวมถึงมีการจัดการรักษาชีวิตจากการตกเลือดภายใน 24 ชม.แรกหลังคลอด (Life-saving management of primary postpartum hemorrhage) พยาบาลต้องมีการประเมินการเสียเลือดอย่างถูกต้องภายใน 24 ชม. แรกหลังคลอด เมื่อพบว่ามีภาวะตกเลือด ประเมินสาเหตุ จัดการดูแลและส่งต่อเพื่อการรักษาอย่างเหมาะสม

4. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

สรุปสาระสำคัญ

หลักการและเหตุผล

การตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยรุ่นเป็นปัญหาทางสังคมที่ทั่วโลกให้ความสำคัญเนื่องจากส่งผลกระทบต่อคุณภาพของประชากร โดยสตรีตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะตั้งครรภ์ ไม่ได้วางแผนที่จะตั้งครรภ์มาก่อน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยเรียนและยังไม่มีรายได้ต้องพึ่งพาพ่อแม่ในการดำรงชีพ อีกทั้งบิดาของทารกในครรภ์ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นเช่นเดียวกันจึงไม่มีศักยภาพที่จะดูแลครอบครัวและทารกให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี อีกทั้งสตรีตั้งครรภ์วัยรุ่นบางรายมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับฝ่ายชาย หรือบางครั้งฝ่ายชายไม่ยอมรับการตั้งครรภ์ครั้งนี้ ซึ่งทำให้พบว่าการ

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

4. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

สรุปสาระสำคัญ

หลักการและเหตุผล

สตรีตั้งครรภ์วัยรุ่นบางราย ต้องเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว บางรายมีแนวโน้มที่จะทอดทิ้งทารก และมีสัมพันธภาพระหว่างมารดาและทารกในเชิงลบอีกด้วย

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 (COVID-19) เป็นโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากการติดเชื้อ SARS-CoV-2 (Severe acute respiratory syndrome coronavirus 2) องค์การอนามัยโลกได้ประกาศใช้ชื่อโรคอย่างเป็นทางการว่า Corona 2019 หรือ COVID-19 ในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2563 พบผู้ป่วยรายแรกที่เมืองหวู่ฮั่น (Wuhan) มณฑลหูเป่ย์ (Hubei) ประเทศจีน ในวันที่ 2 ธันวาคม 2562 ในประเทศไทย พบผู้ติดเชื้อครั้งแรกกลางเดือนมกราคม 2563

หญิงตั้งครรภ์ คลอด และหลังคลอดเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อได้ง่าย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาของทุกระบบ เช่น การแบ่งเซลล์ที่ต้องใช้พลังงานและการหายใจแบบลึกเพื่อเพิ่มปริมาณออกซิเจน การคลอดบุตร ทำให้เพิ่มความเสี่ยงในการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจได้ง่าย อาการและอาการแสดงมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ตั้งแต่ไม่มีอาการ มีอาการเล็กน้อย และอาการรุนแรง จนถึงปอดอักเสบเฉียบพลัน ซึ่งหญิงตั้งครรภ์ที่อายุครรภ์อยู่ในไตรมาสที่ 3 (29-42 สัปดาห์) มีความเสี่ยงเกิดภาวะปอดอักเสบได้สูงหรือเกิดการหายใจล้มเหลวจากการติดเชื้อโควิด-19

ภาวะตกเลือดหลังคลอด เป็นภาวะฉุกเฉินทางสูติกรรมที่คุกคามต่อชีวิตหญิงหลังคลอด ที่พบได้บ่อย และเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตในอันดับต้น ๆ ของหญิงหลังคลอดในประเทศไทย ตามธรรมชาติของการคลอด หญิงหลังคลอดทุกรายมีการสูญเสียเลือดตามปกติจากการคลอดปริมาณหนึ่ง แต่ในหญิงหลังคลอดบางรายเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอด ทำให้มีการสูญเสียเลือดปริมาณมากจนเป็นอันตรายต่อชีวิต

ภาวะตกเลือดในระยะแรกหลังคลอด (Early postpartum hemorrhage) การตกเลือดหลังคลอดภายในเวลา 24 ชั่วโมง หลังการคลอดระยะที่ 3 จำแนกสาเหตุของการตกเลือดหลังคลอดตามที่สำคัญ และพบได้บ่อยมี 4 สาเหตุหลัก (4T) ได้แก่

1) Tone หมายถึง ความผิดปกติของการหดตัวของมดลูก (Uterine atony) เป็นสาเหตุที่พบบ่อยที่สุดถึงร้อยละ 80 ของภาวะการตกเลือด

2) Trauma หมายถึง การบาดเจ็บหรืออันตรายที่เกิดขึ้นกับช่องทางคลอดและอวัยวะสืบพันธุ์ หรือการฉีกขาดของช่องทางคลอด (Laceration of the genital tract)

3) Tissue หมายถึง การเหลือค้างของผลผลิตจากการตั้งครรภ์ เช่น บางส่วนของรก เยื่อหุ้มรก มีเศษรก เนื้อเยื่อหรือรกค้าง

4) Thrombin หมายถึง ความผิดปกติของเกร็ดเลือดและการแข็งตัวของเลือด

โรงพยาบาลทัพทันเป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาด 90 เตียง ในปี 2566 พบจำนวนผู้มาคลอด 96 ราย เป็นมารดาวัยรุ่นจำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.12 เป็นผู้ป่วยติดเชื้อโควิด-19 มาคลอดจำนวน 1 ราย และมีผู้คลอดที่มีภาวะตกเลือดหลังคลอด 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.20 จากผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้ศึกษาพบว่า พยาบาลมีบทบาทสำคัญ ในการดูแลผู้คลอดวัยรุ่นติดเชื้อโควิดร่วมกับตกเลือดหลังคลอด ต้องมีการจัดการปัญหา และการวางระบบในการดูแลผู้คลอดให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการพยาบาลแบบองค์รวมผสมผสานระหว่าง ร่างกาย จิตใจ สังคม จิตวิญญาณ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อและการแพร่กระจายเชื้อ สามารถช่วยเหลือให้ผู้คลอดได้รับการตอบสนองความต้องการ การดูแลในภาวะวิกฤต ให้ปลอดภัย สามารถดำเนินชีวิตกับครอบครัวได้อย่างปกติสุข

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

4. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. เลือกผู้รับบริการที่มารับบริการ ณ แผนกห้องคลอดและได้รับการวินิจฉัยว่าติดเชื้อโควิดร่วมกับมีภาวะฉุกเฉินทางสูติกรรม
2. ศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับกรณีศึกษา ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ การตรวจประเมินสภาพทั่วไป การตรวจร่างกาย และแผนการรักษาของแพทย์
3. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารวิชาการ วารสารที่เกี่ยวข้อง และประสบการณ์
4. นำข้อมูลที่ได้มารวบรวม และวิเคราะห์ปัญหา
5. วางแผนให้การพยาบาลตามกระบวนการพยาบาล โดยเน้นการดูแลแบบองค์รวม
6. ปฏิบัติการพยาบาลตามแผนการพยาบาล และประเมินผลตามแผนการพยาบาลที่กำหนด
7. สรุปกรณีศึกษา วิเคราะห์ และให้ข้อเสนอแนะ จัดทำเอกสาร พิมพ์ตรวจสอบความถูกต้อง

เป้าหมายของงาน

1. เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติการผู้คลอดที่ติดเชื้อโควิดร่วมกับมีภาวะตกเลือดหลังคลอด
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ ถึงปัญหาและผลลัพธ์ทางการพยาบาลผู้คลอดที่ติดเชื้อโควิดร่วมกับมีภาวะตกเลือดหลังคลอด
3. เพื่อเพิ่มคุณภาพการให้การพยาบาลผู้คลอดที่ติดเชื้อโควิดร่วมกับมีภาวะตกเลือดหลังคลอด

สรุปกรณีศึกษา

จากกรณีศึกษาผู้คลอดวัยรุ่นที่ติดเชื้อโควิด-19 ร่วมกับมีภาวะตกเลือดหลังคลอด อาจมีภาวะแทรกซ้อนและสาเหตุที่แตกต่างกัน พยาบาลจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการประเมิน การวินิจฉัยภาวะเสี่ยงต่อการเสียเลือดตั้งแต่แรกเริ่ม การร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพในการแก้ไขภาวะวิกฤตที่เหมาะสมและทันเวลา ควบคู่กับการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลภายใต้หลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อให้การพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะตกเลือดหลังคลอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลลดอัตราการตายผู้คลอดและทารกในครรภ์ และยังพบว่าการดูแลผู้คลอดทารกแรกเกิด ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ให้ยึดหลักการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคโดยปฏิบัติตามมาตรการ DMHTTA การให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวแก่ผู้คลอด จำเป็นต้องใช้กระบวนการพยาบาล ความรู้ ทักษะเฉพาะทางที่มีความเชี่ยวชาญ จำเป็นต้องมีการเฝ้าระวังอาการอย่างใกล้ชิดและติดตามเยี่ยมบ้าน พบว่าผู้คลอดไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน และได้ร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพในการสร้างเสริมพลังอำนาจ การเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา การเว้นระยะห่างการมีบุตร การวางแผนครอบครัว ประเมินผลผู้คลอดเป็นระยะและได้นัดหมายตรวจ 7 วันหลังคลอดพร้อมกับการฝังยาคุมกำเนิด

5. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

1. จัดทำกรณีศึกษา การพยาบาลผู้คลอดวัยรุ่นที่ติดเชื้อโควิดร่วมกับมีภาวะตกเลือดหลังคลอด จำนวน 1 เรื่อง

เชิงคุณภาพ

1. ผู้คลอดที่มีภาวะตกเลือดหลังคลอด ได้รับการดูแลที่ถูกต้องตามมาตรฐานการพยาบาลอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ ไม่มีภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรง ไม่เกิดความพิการหรือเสียชีวิต
2. มารดาหลังคลอดที่มีภาวะตกเลือดหลังคลอดและญาติ มีความพึงพอใจในการให้การพยาบาล

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

6. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานการพยาบาลผู้คลอดด้วยรุ่นที่ติดเชื้อโควิดร่วมกับมีภาวะตกเลือดหลังคลอด
2. นำไปเป็นแนวทางพัฒนาระบบและแนวปฏิบัติในการดูแลมารดาหลังคลอดที่มีภาวะติดเชื้อโควิดร่วมกับมีภาวะฉุกเฉินทางสูติกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางเพื่อประกอบการนิเทศงานบุคลากรทางการพยาบาล เป็นเอกสารทางวิชาการ เอกสารอ้างอิง สำหรับงานห้องคลอด หรือผู้ที่สนใจค้นคว้า

7. ความยุ่งยากในการดำเนินการ

การพยาบาลเพื่อให้ผู้ป่วยซึ่งอยู่ในระยะวิกฤต ฉุกเฉินต้องได้รับการช่วยเหลือให้พ้นภาวะวิกฤต รอดชีวิต จำเป็นต้องใช้กระบวนการพยาบาล ความรู้ ทักษะเฉพาะทางที่มีความเชี่ยวชาญ ในการให้การพยาบาลผู้ป่วยตั้งแต่แรกเริ่ม การประเมินระดับระดับความรุนแรงของภาวะตกเลือดหลังคลอด จำเป็นต้องมีการเฝ้าระวังอาการผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด ให้การพยาบาลเพื่อแก้ไขภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วย

พยาบาลที่ปฏิบัติงานในหน่วยห้องคลอด ต้องมีทักษะในการเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) ที่ดี เนื่องจากว่าการพยาบาลผู้คลอดที่ติดเชื้อโควิดจำเป็นต้องแยกห้อง (isolation unit) เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในระบบทางเดินหายใจจากผู้คลอดสู่ผู้คลอดรายอื่นและบุคลากรการแพทย์ที่ปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจำกัดเรื่องผู้ปฏิบัติงานและผู้เข้ามาเยี่ยม การเป็นผู้ประสานงานจึงเป็นบทบาทที่สำคัญและต้องมีทักษะที่ชำนาญและเชี่ยวชาญ ประเมินความเสี่ยง และให้การพยาบาลอย่างเหมาะสม รายงานแพทย์ได้ชัดเจนและครอบคลุม รวมถึงขอความช่วยเหลือทีมงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังต้องเป็นสื่อกลางในการติดต่อและแจ้งความก้าวหน้าและอาการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่ญาติที่มารอเฝ้า รวมถึงเมื่อเกิดภาวะวิกฤติทางสูติกรรมหรือภาวะฉุกเฉิน พยาบาลต้องผู้ประสานงานและแจ้งข้อมูลทางการพยาบาลให้แก่ญาติได้รับทราบ คลายความวิตกกังวลและมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วย

ผู้ป่วยเป็นผู้คลอดด้วยรุ่น ทางครอบครัวจึงมีความวิตกกังวล จากการที่ผู้คลอดติดเชื้อโควิด-19 หลังคลอด มีภาวะตกเลือดร่วมด้วย ตลอดเวลาที่เข้ารับการรักษา การให้ความรู้ ความเข้าใจ คำแนะนำ และการมีส่วนร่วมในแผนการรักษาของผู้ป่วยและญาติ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้ป่วยและครอบครัวมีความมั่นใจ ไว้วางใจ และรับทราบปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงการช่วยเหลือทางด้านสังคม ที่จะช่วยติดตามดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งสามารถกลับไปใช้ชีวิตที่บ้านได้ตามปกติ

8. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

การปฏิบัติตามแนวทางการดูแลภาวะตกเลือดหลังคลอดแล้ว ยังพบอุบัติการณ์มารดาตกเลือดหลังคลอด และมีภาวะแทรกซ้อนที่สำคัญรุนแรงอยู่ ควรมีการทบทวนปัญหาการตกเลือดหลังคลอดในทีมเป็นประจำ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหา มีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับเปลี่ยน เพื่อให้เกิดแนวทางในการดูแลผู้คลอดที่มีภาวะตกเลือดหลังคลอดที่ติดเชื้อโควิด-19

การให้การพยาบาลผู้คลอด ในสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ทำให้การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ กรณีที่มารดาอยู่ด้วยกันต้องมีการส่งเสริม Rooming in กรณีที่มารดาและทารกต้องแยกจากกัน ในระยะหลังคลอด ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ สาเหตุจากการที่ต้องปฏิบัติตามแนวทางการป้องกันการแพร่กระจายเชื้ออย่างเคร่งครัด ต้องใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารผ่านทางโทรศัพท์ สัญญาณภาพเคลื่อนไหว (Video call) มาช่วยในการส่งเสริมความรู้ ทักษะต่าง ๆ ในการช่วยดูแลตนเองและดูแลทารก

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

9. ข้อเสนอแนะ

1. การดูแลมารดาหลังคลอดและทารกแรกคลอด ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ให้ยึดหลักการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค โดยอธิบายความจำเป็นในการปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน ควบคุมโรค การให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวแก่มารดาหลังคลอด เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อมารดาและทารก นอกจากนี้ การส่งเสริมการเลี้ยงบุตรด้วยนมแม่เป็นสิ่งสำคัญ สามารถทำได้ พยาบาลหรือผู้ช่วยเหลือต้องตระหนักถึงหลักการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ และควรให้ครอบครัวสามารถพูดคุยผ่านทางโทรศัพท์หรือวิดีโอคอล รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแลมารดาหลังคลอดและทารก เพื่อเป็นการส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างมารดา ทารก และครอบครัว และช่วยลดความเครียดหรือความวิตกกังวลแก่มารดาหลังคลอดได้

2. เนื่องจากการดูแลผู้คลอดที่ติดเชื้อโควิด ต้องพักในห้องแยกโรค การที่จะเข้าไปปฏิบัติการพยาบาล ในแต่ละครั้งต้องใช้เวลาสวมชุดป้องกัน (PPE) ดังนั้นต้องมีการวางแผนการรักษาและการพยาบาล

1.1 ควรมีการคาดการณ์วางแผนและกำหนดกิจกรรมล่วงหน้า เช่น ประเมินและคาดการณ์ให้ได้ว่า ผู้คลอดต้องการการรักษา ต้องใช้อุปกรณ์เครื่องมือ ยาอะไรบ้าง หรืออาการ ภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นมีอะไรได้บ้าง เพื่อสามารถจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์และยาต่าง ๆ ให้เพียงพอพร้อมใช้ โดยสามารถบริหารจัดการให้ผู้คลอดได้อย่างรวดเร็ว

1.2 ต้องวางแผนจัดลำดับความสำคัญและรายละเอียดกิจกรรมการพยาบาล ที่จะไปให้การดูแลผู้คลอดในแต่ละครั้ง เพื่อจะได้สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ครบถ้วนและรวดเร็ว

3. ควรมีแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาลผู้คลอดด้วยรุ่นที่ติดเชื้อโควิดร่วมกับมีภาวะตกเลือดหลังคลอด ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. พยาบาลควรวางแผน พัฒนารูปแบบการให้บริการการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ส่งเสริมสัมพันธ์ภาพและการคุมกำเนิด เพื่อเว้นระยะห่างการมีบุตร แม้ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 หรือโรคอุบัติใหม่ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต การวางแผนนัดหมายทารกเข้าคลินิกนมแม่เพื่อกระตุ้นและประเมินการดูดนมของทารก ประเมินพัฒนาการตามวัย ให้คำแนะนำช่วยเหลือมารดา ในการเลี้ยงดูบุตร นัดตรวจมารดาหลังคลอด 6 สัปดาห์ แนะนำอาการผิดปกติของมารดาและทารกหลังจำหน่ายกลับบ้าน ที่ต้องกลับมาพบแพทย์ก่อนวันนัด รวมถึงถ้าต้องการมาโรงพยาบาลโดยไม่ได้นัดหมาย ให้โทรศัพท์แจ้งทางโรงพยาบาลทุกครั้ง เพื่อแนะนำให้อยู่ในสถานที่จัดเตรียมแยกไว้ อย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อขณะเข้ามาตรวจในโรงพยาบาล รวมถึงการจัดการกับผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตามแนวทางการป้องกันและควบคุมโรค เพื่อให้มารดาประสบความสำเร็จในบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

5. พยาบาลควรมีการวางแผนในเรื่องการบริหารจัดการห้องแยกมารดาหลังคลอด และทารกให้เพียงพอ รวมถึงพยาบาลประจำเวร เนื่องจากมารดาหลังคลอดที่ติดเชื้อและทารก ได้แยกออกจากกันตามมาตรการป้องกันโรคติดเชื้อ ทำให้มีการใช้เตียงเพิ่มขึ้นเท่าตัว รวมถึงพยาบาลผู้ดูแลประจำห้องแยกโรคที่จะต้องเข้าไปทำหัตถการทางการพยาบาลต่าง ๆ ควรจัดให้เพียงพอ และควรจัดให้มีเวลาพักระหว่างการปฏิบัติในแต่ละเวรอย่างเหมาะสม

6. สถานบริการสาธารณสุข ควรแนะนำการฉีดวัคซีนให้กับหญิงก่อนคลอด เพื่อช่วยลดอาการและลดความรุนแรงของโรคโควิด-19 ควรฉีดวัคซีนก่อนครบกำหนดคลอด อย่างน้อย 2 เข็ม ดังนั้นการรณรงค์ให้มีการรับการฉีดวัคซีนในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ก่อนคลอด ยังมีความจำเป็น เพื่อลดอาการเจ็บป่วย และความรุนแรง ได้ทั้งของมารดาและทารกหลังคลอด

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

10. การเผยแพร่ผลงาน

เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี

11. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน

นางสาวนันทรี เตมียนันท์ สักส่วนของผลงาน 100 %

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ)

(นางสาวนันทรี เตมียนันท์)

ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

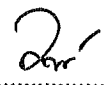
วันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2567

ผู้ขอประเมิน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
นางสาวนันทรี เตมียนันท์ สัดส่วนของผลงาน 100%	กนก กม

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นางวารากรณ์ พิมพ์สีทา)
(ตำแหน่ง) พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล
วันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2567
ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

ลงชื่อ.....

(นายวศิน โพธิ์พฤกษ์)
(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทัพทัน
วันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2567
ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

แบบเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน
(ระดับชำนาญการพิเศษ)

1. เรื่อง ตึกตาเตือนใจเตือนภัย PPH

2. หลักการและเหตุผล

ภาวะตกเลือดหลังคลอด (postpartum hemorrhage, PPH) หมายถึง ภาวะที่มีเลือดออก ปริมาณมากกว่า 500 มิลลิลิตร หลังการคลอดทางช่องคลอด หรือมากกว่า 1,000 มิลลิลิตร หลังการผ่าตัดคลอด ถ้าเกิดใน 24 ชั่วโมงแรกหลังคลอด เรียกว่า primary หรือ early PPH แต่ถ้าเกิดหลัง 24 ชั่วโมงถึง 12 สัปดาห์ หลังคลอด เรียกว่า secondary หรือ late หรือ delayed PPH (ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย, 2558)

ภาวะแทรกซ้อนจากการตกเลือดหลังคลอด สามารถส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งระยะสั้น และระยะยาวได้ เช่น การช็อคจากการสูญเสียเลือด (Hypovolemic shock) จนถึงเสียชีวิตได้ (McLintock, 2020; Phantttchin, 2018; Sarakarn & Charoensri, 2020) และยังสามารถส่งผลกระทบต่อระยะยาว เช่น ภาวะซีแฮน ซินโดรม (Sheehan's Syndrome) ในมารดาที่ตกเลือดหลังคลอด ซึ่งเป็นภาวะที่ต่อมใต้สมองพิทูอิทารีส่วนหน้า ขาดเลือดไปเลี้ยง จึงเกิดความผิดปกติของกลไกการทำงานของร่างกายและกระทบต่อการใช้ชีวิตในระยะยาว ได้ (Poonperm & Janasa, 2018) ซึ่งภาวะตกเลือดหลังคลอดเป็นภาวะฉุกเฉินทางสูติศาสตร์ที่สามารถป้องกันได้ (Tongsong, 2021)

ภาวะตกเลือดหลังคลอดส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้คลอดทั้งทางร่างกายและจิตใจรวมถึงครอบครัว ผลกระทบที่รุนแรงที่สุดคือ ผู้คลอดเสียชีวิตภายหลังคลอด เนื่องจากการสูญเสียเลือดจำนวนมาก เกิดการลดปริมาณการไหลเวียนเลือดไปเลี้ยงอวัยวะสำคัญ โดยสาเหตุหลักของการตกเลือดหลังคลอดเป็น 4 สาเหตุหลัก ได้แก่ การหดตัวของมดลูกไม่ดี, การแข็งตัวของเลือดผิดปกติ, การมีเนื้อเยื่อรกค้างในมดลูก และการบาดเจ็บหรือฉีกขาดของช่องทางคลอด ซึ่งอาจเกิดสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งหรือหลายสาเหตุร่วมกัน แต่สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการหดตัวของมดลูกไม่ดี ดังนั้นการคัดกรองหญิงตั้งครรภ์ตามปัจจัย สาเหตุหลัก ในทุกระยะของการตั้งครรภ์ เป็นบทบาทของพยาบาลผดุงครรภ์ที่จะช่วยป้องกันการตกเลือดหลังคลอด

จากการทบทวนการคลอดในโรงพยาบาลทัพบกในปี 2566 พบจำนวนผู้มาคลอด 96 รายมีผู้คลอดที่มีภาวะตกเลือดหลังคลอด 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.20 พบปัญหาคือ การคลึงมดลูกในระยะ 2 ชั่วโมงแรกหลังคลอด พบว่าการปฏิบัติงานในระยะ 2 ชั่วโมงแรกหลังคลอด ยังไม่สามารถให้บริการได้ครอบคลุมกับแนวทางการดูแลที่มีคุณภาพได้มาตรฐานคือ แนวทางปฏิบัติ ในระยะสองชั่วโมงแรกหลังคลอด คือ มีการประเมินการหดตัวของมดลูกทุก 15 นาที จำนวน 4 ครั้ง และทุกครั้งชั่วโมงจำนวน 2 ครั้ง ในสองชั่วโมงแรกหลังคลอด ถึงจะหยุดขนาดคลึงมดลูก ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะพัฒนาระบบการดูแลมารดาในระยะสองชั่วโมงแรกหลังคลอด โดยคิดค้น ตึกตาเตือนใจเตือนภัย PPH เพื่อให้เจ้าหน้าที่และมารดาหลังคลอดตระหนักและได้รับการนัดคลึงมดลูกตามมาตรฐานการดูแลมารดาหลังคลอด

3. บทวิเคราะห์/แนวคิดข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

การตกเลือดหลังคลอดเป็นภาวะแทรกซ้อนทางสูติกรรมที่พบได้บ่อยและเป็นสาเหตุการตายของมารดา โดยสาเหตุหลักของการตกเลือดที่พบมากที่สุด คือ การหดตัวของมดลูกไม่ดี

3. บทวิเคราะห์/แนวคิดข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข (ต่อ)

สาเหตุการตกเลือดหลังคลอดที่พบบ่อยคือ ภาวะมดลูกหดตัวไม่ดี (Uterine atony) ซึ่งการป้องกันการตกเลือดหลังคลอดจากมดลูกหดตัวไม่ดี มีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนและมีแนวทาง แนะนำจากองค์กรทางสูติศาสตร์มากมายที่เป็นที่ยอมรับคือ การทำ Active Management of Third Stage of Labour (AMTSL) (Srisuphandit, 2021) การทำ AMTSL มีรายละเอียดที่สำคัญ คือ

1. การให้ยาส่งเสริมการหดตัวของกล้ามเนื้อมดลูก (Prophylactic uterotonic agent) การให้ Uterotonic agent เพื่อป้องกันการตกเลือดเป็นส่วนสำคัญที่สุดและควรให้แก่สตรีตั้งครรภ์ทุกราย
2. การทำคลอดตรึงด้วยวิธีพุงดึงรั้งสายสะดือ (Controlled cord traction) ต้องใช้ที่ผู้ทำคลอดที่ชำนาญ ในการหัตถการดังกล่าวหรือรับการฝึกทักษะดังกล่าวมาแล้ว
3. การยืดเวลาเริ่ม clamp สายสะดือทารกออกไป (delay cord clamping)
4. การนวดมดลูกภายหลังรกคลอด (Uterine massage) ภายหลังรกคลอดครบ ให้ทำการนวดมดลูกเป็นระยะเพื่อให้แข็งตัว และคลำมดลูกเพื่อตรวจสอบการแข็งตัวทุก 15 นาทีใน 2 ชั่วโมงแรก และนวดซ้ำตามความจำเป็น

การศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้กรอบแนวคิดการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลของไอโอวา (The Iowa Model of Evidence-based Practice to Promote Quality of Care , Titler, et al., 2001: 497-509) ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่ามีขั้นตอนที่เข้าใจง่ายชัดเจนร่วมกับการบูรณาการแนวปฏิบัติการประเมินปัจจัยเสี่ยงเพื่อป้องกันการตกเลือดหลังคลอดตามเกณฑ์ปัจจัยเสี่ยงจากสาเหตุหลัก 4Ts ของราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย (2562-2564) และใช้ ผลลัพธ์การศึกษาจากวรรณกรรม งานวิจัยต่างๆ (Research Utilization) มาประยุกต์และพัฒนาร่วมกับการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ใช้แนวปฏิบัติในงานห้องคลอด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และพัฒนางานร่วมกัน ในทุกขั้นตอน มาเป็นการคิดค้นเพื่อพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการตกเลือดในระยะ 2-24 ชั่วโมงหลังคลอด

ระยะที่ 1 การพัฒนาความคิดค้นรูปแบบวิธีการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ของ IOWA model ร่วมกับการบูรณาการแนวปฏิบัติของราชวิทยาลัยสูติแห่ง ประเทศไทย

1. การกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข จากการทบทวนสาเหตุมารดาตกเลือดหลังคลอด
2. การจัดตั้งทีมและประชุมปรึกษาในการคิดค้นพัฒนาวิธีปฏิบัติการพยาบาล
3. การทบทวนหลักฐานเชิงประจักษ์ และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. การสร้างตุ๊กตาเตือนใจเตือนภัย PPH และวิธีการนำไปใช้เพื่อเป็นแนวปฏิบัติทางการพยาบาล

ระยะที่ 2 การนำตุ๊กตาเตือนใจเตือนภัย PPH ไปปฏิบัติกับมารดาหลังคลอดในโรงพยาบาลทัพบก

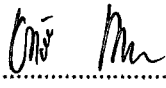
ระยะที่ 3 การประเมินผลภายหลังการใช้ตุ๊กตาเตือนใจเตือนภัย PPH เพื่อป้องกันการตกเลือดในระยะ 2- 24 ชั่วโมงหลังคลอด

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. มารดาหลังคลอดในระยะ 2 ชั่วโมงแรกหลังคลอดสามารถคลำมดลูกได้ตามมาตรฐาน
2. มารดาที่ได้รับการเตือนจากการใช้ตุ๊กตาเตือนใจเตือนภัย PPH มีการสูญเสียเลือดในระยะ 2 ชั่วโมงแรกหลังคลอดน้อยลง
3. ลดอัตราการตกเลือดหลังคลอดจากการหดตัวไม่ดีของมดลูก

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ลดอัตราการขาดกเลือดหลังคลอดน้อยกว่าร้อยละ 5
2. ผู้รับบริการมีความพึงพอใจมากกว่าร้อยละ 85

(ลงชื่อ).....

(นางสาวนัทรี เตมียนันท์)

(ตำแหน่ง) พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

(วันที่) 3 มกราคม พ.ศ. 2567

ผู้ขอประเมิน